

Oponentní posudek

diplomové práce *Davidy Stroukala* na téma „*Nezávislost soudní moci*“

Předložená diplomová práce se v souladu se svým názvem zabývá otázkami nezávislosti soudní moci, přičemž se snaží o různé úhly pohledu na soudcovskou nezávislost či její atributy. Po formální stránce práce splňuje požadavky na diplomové práce kladené, když zaujímá 78 stran vlastního textu naplňující stanovené počty minimální znaků na řádek i řádků na stránku. Kromě vlastního textu práce obsahuje Obsah, Seznam použité literatury a cizojazyčné Resumé. Práce vychází z relativně širokého okruhu odborné literatury, zastoupeny jsou jak monografie, tak odborné články, internet a samozřejmě řada souvisejících právních předpisů. Práce neopomíjí ani judikaturu Ústavního soudu k tématu. V průběhu práce je na používané prameny řádně odkazováno, zastoupeny jsou přímé i nepřímé citace, u internetových odkazů uveden datum náhledu.

Práce je kromě Úvodu a Závěru rozčleněna do 10 obsahových kapitol. Cílem práce, který si autor vytyčil, je analyzovat nezávislost justice, a to zejména zkoumáním jednotlivých aspektů, které dohromady tvoří onu nezávislost soudní moci.

V úvodních kapitolách se práce zabývá postavením soudní moci v rámci dělby moci, pojmem nezávislosti soudů a soudců, nestranností soudce. Autor zde dovozuje, že nestrannost je typičtější spíše pro správní řízení (a není typickým poznávacím znakem pro soudnictví), aniž by zde tuto tezi nějak zdůvodnil či odkázal na nějaký pramen. Pojem nestrannost však uvádí v souvislosti se soudní mocí i Listina základních práv a svobod v čl. 36, jak sám autor v práci uvádí. Nestrannost souvisí úzce i s pojmem (ne)podjatosti soudce v konkrétní kauze, kterou autor v této kapitole ani jinde v práci nezmiňuje (pouze v souvislosti s kárným řízením). Pokud jde o nezávislost soudní moci na moci zákonodárné a výkonné, naskytá se otázka (např. k diskusi u obhajoby práce), jak (legitimně či nelegitimně) ovlivňuje či může ovlivňovat postavení soudní moci moc zákonodárná či výkonná?

V kapitole 2.6 se autor relativně stručně zabývá i osobami přisedících – tedy laického prvku v rozhodování. Uvádí, že na jejich nezávislost se přiměřeně vztahuje totéž, co na osoby soudce. Jak je tomu však v realitě? Jak jsou přisedící k jednotlivým soudům přidělovány a kdo „kontroluje“ jejich způsobilost (morální, hodnotovou, vzdělanostní atd.) rozhodovat např. o vině a trestu jiných? V praxi může snadno dojít k případu, že tito přisedící přehlasují v senátu soudce, na kterém pak ovšem je, aby v odůvodnění rozhodnutí hledal argumenty pro závěry, se kterými nesouhlasí. Je laický prvek vůbec v soudnictví potřebný? Neohrožuje naopak onu nezávislost soudní moci?

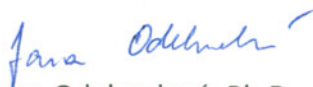
Pokud jde o ustavování soudců do funkce (kap. 3), byl mediálně známý případ, kdy prezident odmítl jmenovat soudce, mladší 30 let, ačkoliv v té době ještě platila věková hranice 25 let. Domnívá se autor, že na takovouto selekci měl prezident nárok?

Autor se dále v práci zabývá funkcí soudů, postavením Ústavního soudu, nezávislostí státního zastupitelství, kárnou odpovědností, platy soudců a vlivy působícími na soudy, mezi něž řadí státní správu soudů, korupci a média. Zvláštní je zařazení kapitoly „Postavení české národní banky“, které dle mého názoru do tématu „nezávislost soudní moci“ až tak nepatří. Autor se zařazení této kapitoly snaží odůvodnit jakousi snahou o komparaci „nezávislosti“, neboť ČNB a její bankovní rada jsou také nezávislé a je také jmenována prezidentem. Takováto komparace však nemá reálný základ – porovnává zde neporovnatelné – každý orgán má zcela jiný smysl, jiné pravomoci atd. (Rada pro televizní a rozhlasové vysílání je také nezávislá, akreditační komise je také nezávislá atd., a přesto s nimi neporovnává nezávislost soudní moci, neboť to ani nelze).

Na druhou stranu smysluplnější by byla komparace s právní úpravou nezávislosti soudní moci v jiném státu. Autor zařadil do práce kapitolu, ve které se věnuje ústavnímu zakotvení nezávislé soudní justice v Německu a na Slovensku. V obou případech však pouze popisuje tamější právní úpravu a nevyvozuje z ní tam ani v závěru nějaké důsledky de lege ferenda (de constitutione ferenda) tedy, zda by bylo vhodné či možné stávající úpravu (ústavní či zákonnou) po vzoru zahraničím upravit a tím posílit nezávislost soudů či soudců.

Celkově lze shrnout, že předložená diplomová práce je dílem autora, který se nad tématem zamýšlí a snaží se o komplexní pohled na danou problematiku. Práce nachází odpověď na některé otázky, řadu dalších otázek neřeší či vyvolává. Místy se autor nevyhnul určité popisnosti práce, jinde však uvádí svoje myšlenky či úvahy, upozorňuje na problematické skutečnosti apod.

Jelikož práce splňuje jak po formální tak po obsahové stránce požadavky na ni kladené, doporučuji ji k obhajobě s navrhovaným hodnocením v závislosti na průběhu obhajoby a zodpovězení v textu položených otázek výborně nebo velmi dobře.

JUDr. Jana Odehnalová, Ph.D.

KÚP ZČU Plzeň